

75. 29. 11. 1963

M

Hollolan Hälvälän Kiviportinmäen veneenvetourien tarkastus 26. 10 1963. Kertomukseen kuuluu karttaliite.

Katso myöskin Leppäahon tarkastuskertomusta vuodelta 1937 sekä Pirkko-Liisa Lehtosalon Hollolan pitäjän inventointikertomusta vuodelta 1962 (nro 87).

Mainittuna päivänä kävin Hollolan Hälvälän Kiviportinmäessä tarkastamassa veneenvetouria, jotka oli määrä merkitä Hollolan Vesalan rakennuskaavaan.

Nämä harvinaiset muinaisjäännökset sijaitsevat Vesalan tienhaarasta (Lahti-Tampere valtatiellä) vajaa km pohjoiskoilliseen, Työtjärven ja sen etelä-lounaispuolella olevan Hälvälän-Okeroisten tasaisen peltoaukean välisellä kaakkois-luoteissuuntaisella harjulla. Mainitulla peltoaukealla kiemurtelee Luhdanojan (Porvoonjoen sivuhaaroja) sivuoja, ja Kiviportinmäki on tämän Porvoonjoen vesistön alkupään sekä Vesilahteen laskevan Työtjärven välinen vedenjakaja, johon kaivettuja oja myöten veneet on vedetty, kun on kuljetettu vesitse Vesalasta ja mahdollisesti etäämpääkin Hollolan kirkolle. Tosin Kiviportinmäen kaakkoispään poikki kulkee Työtjärvestä Luhdanojan sivuhaaraan laskeva oja, mutta nykyiseen asuunsa se on kaivettu vasta 1900-luvun alussa, jolloin kartanonomistaja Collin yritti laskea Työtjärven pintaa.

Lähellä paikkaa, mistä Luhdanojaan laskeva sivuhaara alkaa Okeroisten ja Hälvälän peltotasangolla, on Kiviportin mäessä mainitut veneenvetourat. Ne ovat lounais-koillissuuntaisia, harjun poikki kulkevia uria. Ojien yläpinta on n. 5 m ja pohja n. 2 m leveä. Allekirjoittanut totesi niistä ainoastaan yhden täysin hyväkuntoiseksi, karttaan merkityn ryhmän läntisin.

Koillispäässä se päätty Työtjärven muinaiseen rantaan. Muista veneenvetourista on todettava, että niiden lounaispäät ovat parhaiten maastossa havaittavissa, mutta sen sijaan koillispäät olivat huonokuntoisempia. Kaiken kaikkiaan totesin näitä veneenvetouria maastossa kolme kappaletta, joista yksi oli mahdollisesti koillispäästään kaksihaarainen. Leppäahon mukaan niitä on ollut neljä kappaletta. Mahdollisesti karttaan piirrettyjen urien länsipuolella on ollut myös sellainen, paikalla, missä kulkee nyt tie Työtjärven rantaan, mutta nykyisellään sitä on kovin vaikea todeta muinaiseksi veneenvetouraksi.

Ohessa on kartta, mistä selviää, miten nämä veneenvetourat on ehdotettu huomioitavaksi Vesalan rakennuskaavassa.

Helsingissä 28. 11 1963

Anna-Liisa Hirviluoto
Anna-Liisa Hirviluoto

HOLLOLA

1:2000

Työtjärvi

Kiviportti

Tanhua

